

Bu sayfa Őu linkten yazdırılmıŐtır: [http://www.risaleonline.com/soru-cevap/hz-omerin-ictihadi]

[Kader ve Cüz'î İrade Hz. Muhammed \(S.A.V.\) Muhtelif Sahabe ve Âli Beyt Muhtelif Dünyadaki İmtihan](#)

Soru

Hz Ömerin İctihadı

Bedir savaŐından sonra hz Ömer esirlerin öldürölmesi, Peygamberimiz ve hz Ebu bekir ise fidye ya da okuma yazma öğretme Őartıyla saliverilmesi yönünde ictihadda bulundular. Nihai olarak hz Ömerin ictihadı uygulanmadı diğerı uygulandı. Fakat sonradan inen ayet-i kerimede Allah hz. Ömerin ictihadını doğruladı. O esirler arasında Süheyl bin amr vardı ve kendisi ileride müşrik saftan müslüman safına geçip peygamber övgüsü alıp vefat etmiştir. hz Ömerin ictihadı doğruysa ve Allahın tercihi ilk o yöndeyse Süheyl gibi sonradan müslüman olanların ahiretteki hali ne olacaktı? o zaman hz Ebu bekir ve peygamberin ictihadı daha doğru denmesi gerekmez mi?

Cevap

Bahsi geçen konu ile ilgili Őu ayet-i kerimler ve Kur'an Yolu tefsirinin Őu bölümü meseleyi anlamamıza yardımcı olacaktır.

Enfal Suresi:67. O yerde gerekli temizliği yapıp hâkimiyetini kuruncaya kadar bir peygamberin esirlerinin olması uygun değildir. Siz geçici dünya varlığını istiyorsunuz, oysa Allah âhireti istiyor; Allah izzet ve hikmet sahibidir.

68. Allah'ın daha önceden yazılmış bir hükmü olmasaydı elde ettiğiniz menfaat sebebiyle size büyük bir azap dokunurdu.69.Artık aldığınız ganimetten helâl ve hoş olarak yiyin, Allah'a itaatsizlikten sakının, Allah son derecede bağışlayıcı ve esirgeyicidir.

Bedir Savaşı'nda yetmiş kadar düşman savaşçısı esir alınmıştı. Bunlar İslâm'ın düşmanı ve onun mensuplarını yok etmeyi amaç edinmiş kimselerdi. Savaşta öldürülmeleri halinde yapabilecekleri kötülükler engellenmiş, İslâm düşmanlarının sayısı azaltılmış olacaktı. Buna rağmen müslüman savaşçılar onları öldürmeyip esir aldılar. İbn Hişâm'ın verdiği bilgiye göre (Sîre, II, 281) Peygamberimiz, amcası Abbas, Ebü'l-Buhtürî gibi bazı isimleri sayarak bunların istemeden Bedir'e geldiklerini bildirmiş ve öldürülmemelerini istemişti. Bazı sahâbîlerin düşmanı öldürmek yerine esir almalarında bu isteğin de etkili olduğu anlaşılmaktadır. Harp bitip ganimet ve esirlerin ne yapılacağı konusunun görüşülmesi başlayınca esirler hakkında iki görüş ortaya çıktı. Meselenin bundan sonrasını Müslim'in naklettiği bir hadisten takip edelim. Hz. Ömer anlatıyor: "Hz. Peygamber, Ebû Bekir'e ve bana, 'Bu esirler hakkında düşünceniz nedir?' diye sordu. Ebû Bekir, 'Bunlar amca ve akraba çocuklarıdır, onlardan fidye almanı uygun görüyorum. Böylece fidye kâfirlere karşı bize güç olur, belki Allah'ın hidayetiyle ileride müslüman da olurlar' dedi... Ben de, 'Doğrusu ben Ebû Bekir gibi düşünmüyorum. Bana göre, kellelerini uçurmamız için bize izin vermelisin; Ali, Akil'in, ben de filan yakınımın kafasını keselim, çünkü bunlar kâfirlerin öncüleri ve ileri gelenleridir' dedim.

Resûlullah, benim değil de Ebû Bekir'in görüşünü tercih etti. Ertesi gün yanlarına geldiğimde ikisini de oturmuş ağlar halde buldum ve 'İkiniz niçin ağlıyorsunuz?' diye sorduğumda Resûlullah, 'Arkadaşlarının, fidye alarak başıma getirdikleri yüzünden!' dedi ve (yakındaki bir ağacı göstererek) 'Cezayı kendilerine şu ağaç kadar yaklaşmış gördüm' buyurdu" (Müslim, "Cihâd", 58).

Esir alınmadan bütün düşmanların öldürülmesi hükmü şüphe yok ki tarihî şartlara bağlı bir zaruretten, İslâm'ı koruma amacından kaynaklanıyordu, yoksa Allah'ın devamlı hükmü bu değildi. Savaşta gerekirse esir de alınacaktı, sonra bunlara adalete uygun şekilde işlem yapılacaktı (Muhammed 47/4). Allah'ın devamlı ve yazılı hükmü, metne göre "kitab"ı bu idi. Nitekim 69. âyet bu genel hükmü ifade ediyor, aldıkları ganimeti gönül rahatlığı ile yiyebileceklerini bildiriyordu. Müslümanları uyarmasının, hatta kınamasının sebebi, bu savaşa mahsus olmak üzere gerekeni yapmamaları ve belki içlerinden bazılarının geçici dünya varlığını isteyerek, yani akrabalık bağının verdiği duyguların etkisinde kalarak veya esir edinmenin sağlayacağı nüfuz ve hâkimiyet arzusuna kapılarak dinlerini ve canlarını tehlikeye atmalarıydı. Bu hatalarına rağmen ceza görmemeleri hem genel geçer hükmün böyle olacağından ileri geliyordu hem de Allah'ın âdetine göre "kanunsuz, uyarısız suç ve ceza yoktu." Ayrıca Bedir Savaşı'na katılanların bütün günahlarını bağışlayacağını da vaad etmişti.

Kaynak : Kur'an Yolu Tefsiri Cilt: 2 Sayfa: 708-709

